

Detaljhandel med läkemedel 2018

Ett tabellverk baserat på försäljningsuppgifter
från svenska öppenvårdsapotek och
försäljningsställen för vissa receptfria läkemedel

Citera gärna ur E-hälsomyndighetens rapporter men ange alltid källa inklusive dokumentnummer. Rapporten publiceras på www.ehalsomyndigheten.se

©E-hälsomyndigheten
Dokumentnummer: 2019/04680
Publicering: Oktober 2019

Förord

Hela 99 procent av alla recept i Sverige är elektroniska. Varje dag sker förskrivning av läkemedel och uttag av receptbelagda läkemedel på apotek. Till det kommer försäljning av receptfria läkemedel på apotek och i detaljhandeln. E-hälsomyndigheten ansvarar för hanteringen av e-recepten och för insamling av svensk läkemedelsstatistik.

De uppgifter om läkemedelsförsäljning som E-hälsomyndigheten samlar in sammanställs och publiceras av Socialstyrelsen, statistikansvarig myndighet för området hälso- och sjukvård inom Sveriges officiella statistik där läkemedelsstatistiken ingår. Socialstyrelsens rapport om statistik om läkemedel publiceras årligen i april och du hittar den på Socialstyrelsens webbplats.

Den här korta översikten över svensk läkemedelsförsäljning/detaljhandel med läkemedel är E-hälsomyndighetens egen sammanställning över statistiken vi samlar in. Den innehåller tabeller med statistik om läkemedel till människor och djur, hur mycket som förskrivits och hur mycket receptfria läkemedel som sålts.

Sammanställningen har utarbetats av Annika Rosengren, utredare vid enheten för statistik och beslutsstöd.

E-hälsomyndigheten oktober 2019

Peter Alvinsson
Avdelningschef

Jessica Petersson
Enhetschef

Innehåll

Avsnitt 1

Läkemedel till människor, övergripande ekonomiska mått

Försäljningsvärden	Tabell 1:1
Historisk utveckling av försäljningsvärden	Tabell 1:2
Historisk utveckling av försäljningsvärden	Diagram 1:1
Försäljningsvärden per län	Diagram 1:2

Avsnitt 2

Läkemedel till människor, övergripande volymmått

Försäljningsvolym	Tabell 2:1
Historisk utveckling av försäljningsvolym	Tabell 2:2
Historisk utveckling av försäljningsvolym	Diagram 2:1
Försäljningsvolym per län	Diagram 2:2

Avsnitt 3

Förskrivning till människor

Köns- och åldersfördelning	Diagram 3:1
Expeditioner	Tabell 3:1
Tio mest säljande preparat	Tabell 3:2
Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper	Diagram 3:2
Försäljningsvärdets komponenter	Tabell 3:3
Försäljningsvärden för vissa läkemedelsgrupper	Tabell 3:4
Försäljningsvolym för vissa läkemedelsgrupper	Tabell 3:5
Förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen	Tabell 3:6
De största läkemedelsgrupperna	Tabell 3:7

Avsnitt 4

Egenvårdsläkemedel till djur och människa

Fördelning av försäljningsvärdet mellan egenvårdens försäljningskanaler	Tabell 4:1
Fördelning av försäljningsvolymen mellan egenvårdens försäljningskanaler	Tabell 4:2
Tio mest säljande preparat – Egenvårdsläkemedel utanför apotek	Tabell 4:3
Tio mest säljande preparat – Egenvårdsläkemedel på apotek	Tabell 4:4

Avsnitt 5

Egenvårdsläkemedel till djur och människa

Försäljningsvärden	Tabell 5:1
Försäljningsvolym	Tabell 5:2
Historisk utveckling av försäljningsvärden	Tabell 5:3
Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper	Diagram 5:1
Fördelning av försäljningsvärde och försäljningsvolym per djurtyp	Diagram 5:2

Avsnitt 6

Fakta om statistiken

Kontaktuppgifter till E-hälsomyndigheten

AVSNITT 1

Läkemedel till människor, övergripande ekonomiska mått

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel avsedda för humant bruk, inklusive växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och ex temporeläkemedel. Däremot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtes medel. Läkemedel förskrivna på recept av veterinär redovisas inte – även om läkemedlet i sig är godkänt för humant bruk.

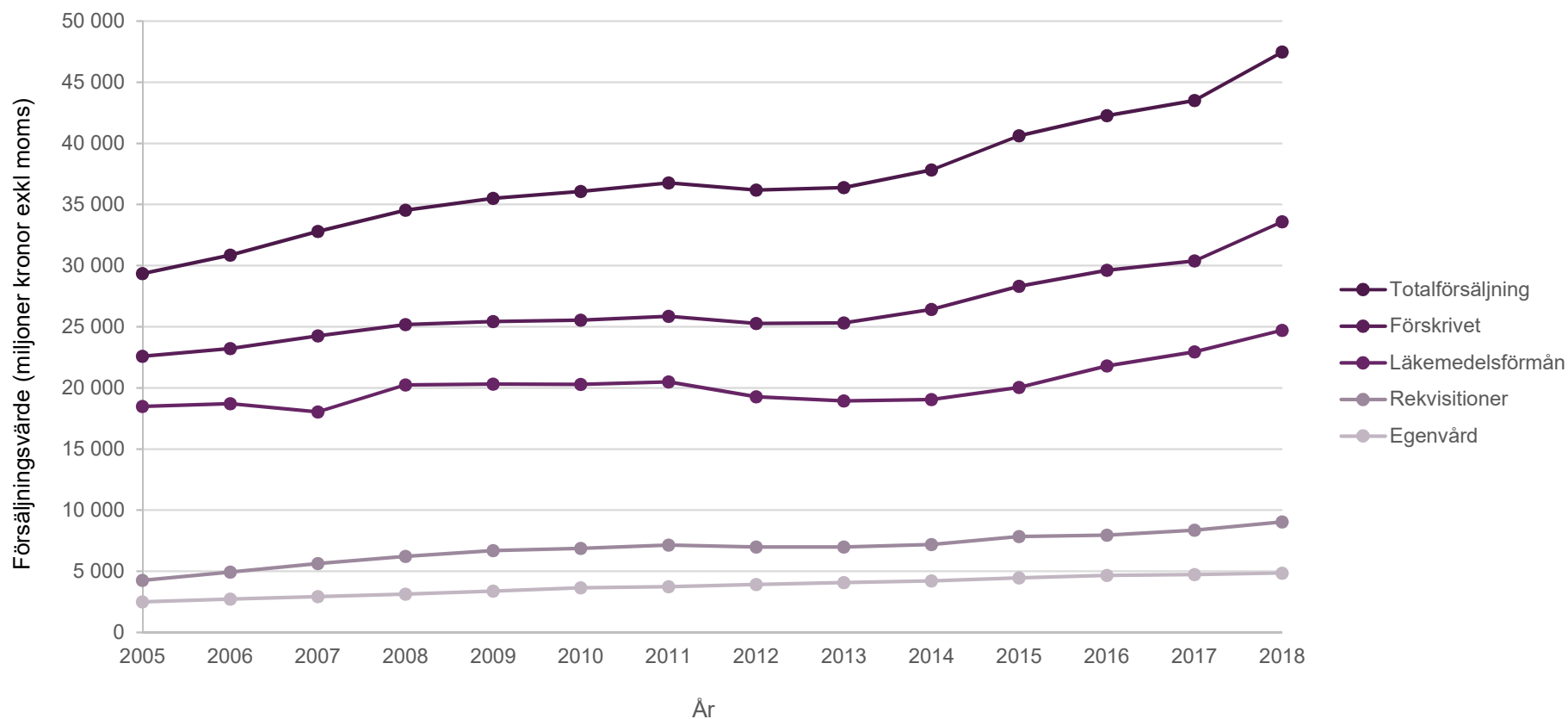
Tabell 1:1 - Försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till människor)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till människor	3 955	3 567	4 129	3 956	4 239	3 963	3 609	3 967	3 817	4 259	4 147	4 000	47 608
varav på apotek	3 878	3 490	4 047	3 883	4 165	3 862	3 543	3 899	3 741	4 190	4 081	3 922	46 701
varav utanför apotek	77	76	83	73	74	101	67	67	76	69	66	79	907
Egenvårdsförsäljning	409	397	442	435	464	447	392	389	394	407	390	420	4 984
Rekvistionsförsäljning (från apotek)	777	625	802	739	810	732	645	771	708	813	776	845	9 042
Försäljning av förskrivna läkemedel	2 770	2 545	2 886	2 783	2 966	2 784	2 572	2 807	2 714	3 038	2 982	2 736	33 582
varav dosdispenserade läkemedel	120	110	126	117	125	120	126	133	116	135	143	121	1 492
Läkemedelsförmån (läkemedel)	1 947	1 742	1 958	1 899	2 034	1 945	1 856	2 023	1 909	2 122	2 085	1 935	23 455

Tabell 1:2 - Historisk utveckling av försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till människor)

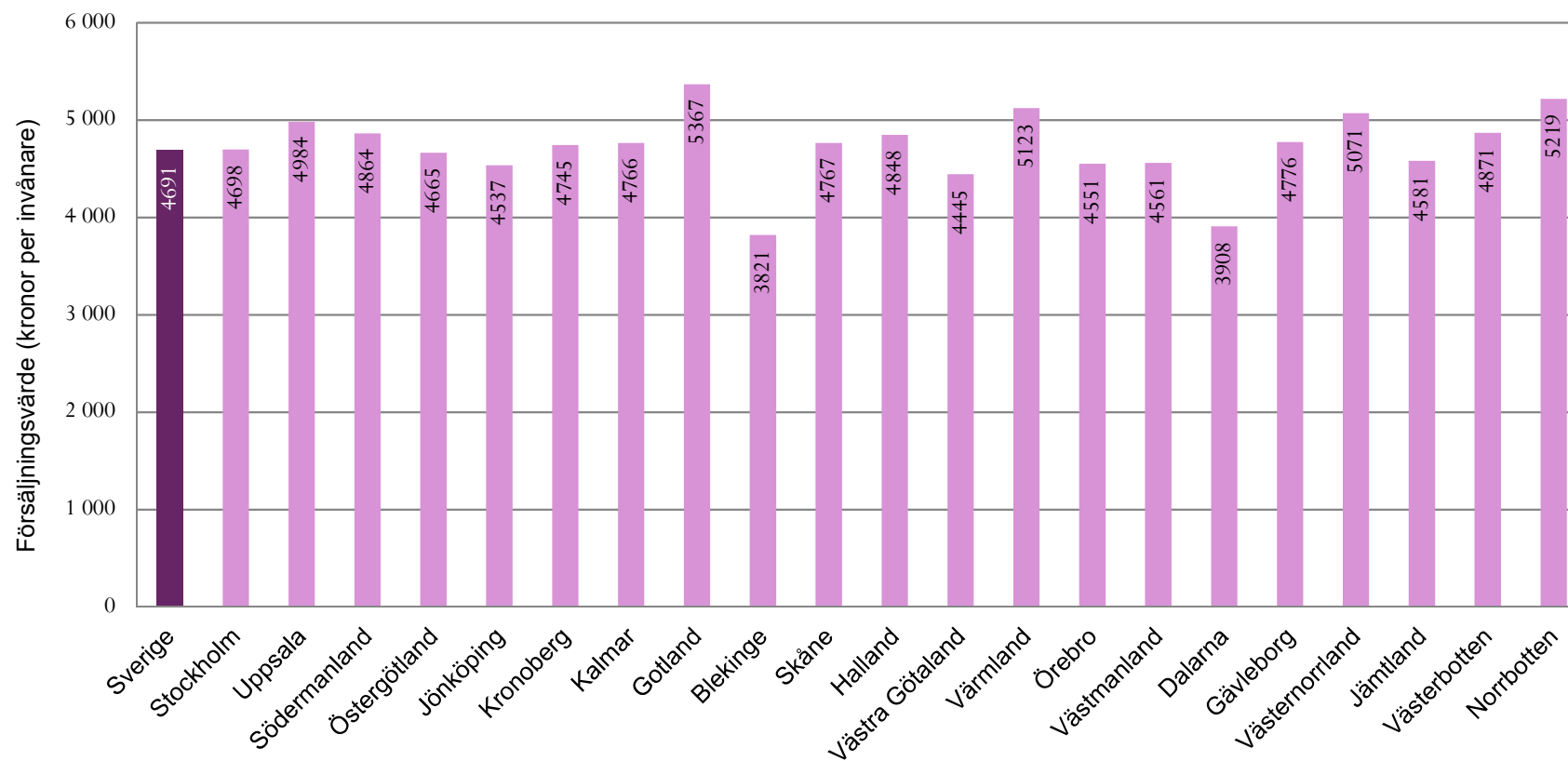
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Försäljning av läkemedel till människor	29 350	30 863	32 809	34 527	35 512	36 072	36 763	36 185	36 383	37 828	40 616	42 266	43 497	47 477
varav på apotek	29 350	30 863	32 809	34 527	35 469	35 577	36 161	35 468	35 598	37 004	39 738	41 378	42 578	46 547
varav utanför apotek					43	495	602	717	785	824	878	888	919	930
Egenvårdsförsäljning	2 498	2 718	2 928	3 125	3 390	3 662	3 750	3 920	4 077	4 212	4 453	4 677	4 729	4 853
Rekvistionsförsäljning (från apotek)	4 261	4 937	5 632	6 214	6 686	6 876	7 146	6 993	6 981	7 194	7 843	7 965	8 374	9 042
Försäljning av förskrivna läkemedel	22 591	23 208	24 249	25 188	25 436	25 534	25 867	25 272	25 325	26 422	28 320	29 624	30 394	33 582
varav dosdispenserade läkemedel	1 112	1 139	1 191	1 368	1 254	1 268	1 264	1 100	1 077	1 055	1 121	1 158	1 311	1 492
Läkemedelsförmån	18 476	18 719	18 036	20 246	20 316	20 293	20 491	19 281	18 941	19 059	20 042	21 797	22 944	24 714
varav läkemedel	17 013	17 305	18 026	18 790	18 849	18 767	19 017	17 899	17 561	17 854	18 831	20 528	21 697	23 455
Förmånens täckningsgrad av förskrivna läkemedels försäljningsvärde (%)	75,3	74,6	74,4	74,6	74,1	73,5	73,5	70,8	69,3	67,6	66,5	69,3	71,4	69,8

Diagram 1:1 - Historisk utveckling av försäljningsvärden* (läkemedel till människor)

*Serierna redovisas fristående från varandra – även i de fall de utgör delmängder av varandra

Diagram 1:2 – Försäljningsvärden per län* (läkemedel till människor)

*Se Avsnitt 6- fakta om statistiken

AVSNITT 2

Läkemedel till människor, övergripande volymmått

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel avsedda för humant bruk, inklusive växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och ex temporeläkemedel. Däremot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtes medel. Läkemedel förskrivna på recept av veterinär redovisas inte – även om läkemedlet i sig är godkänt för humant bruk.

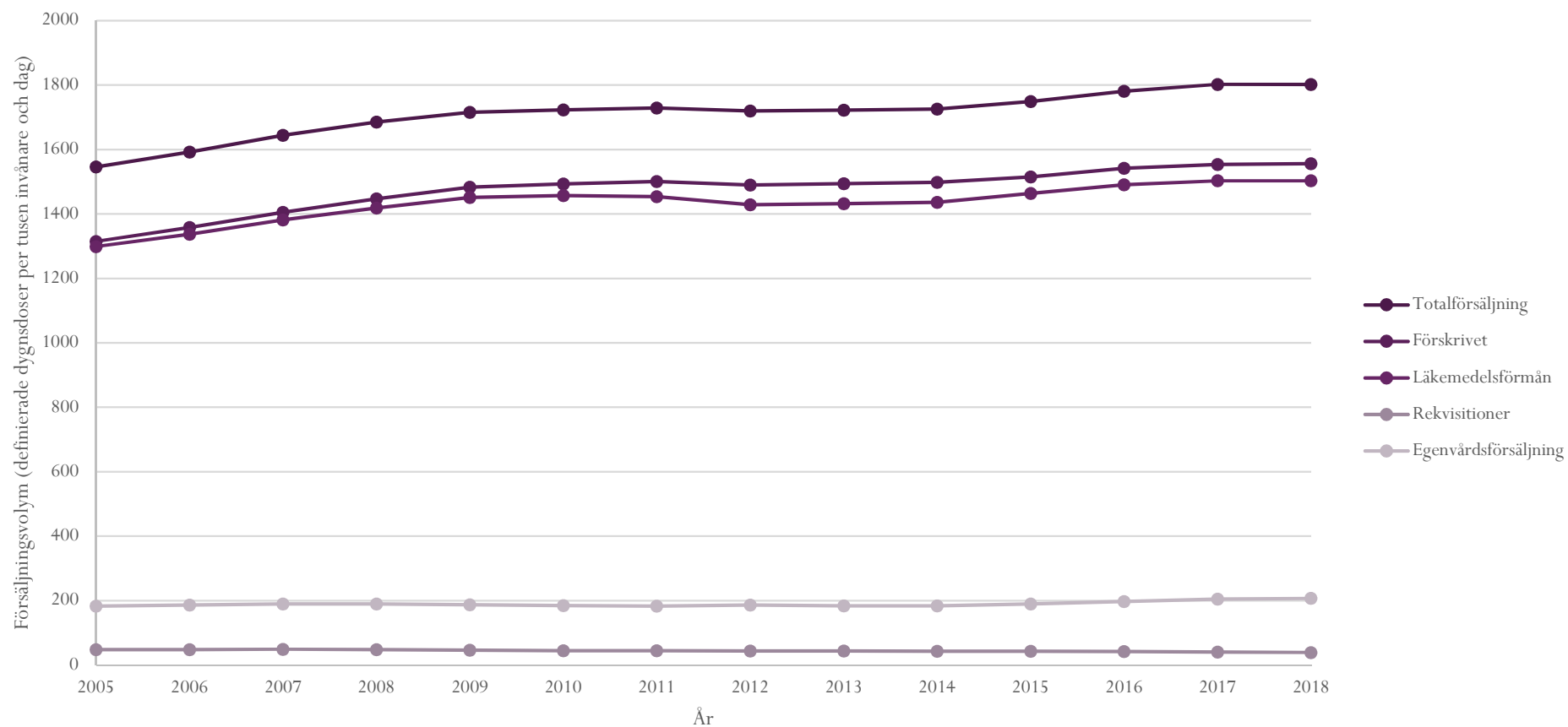
Tabell 2:1 - Försäljningsvolym, definierade dygnsdoser per tusen invånare och dag (läkemedel till människor)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till människor	1 836	1 798	1 824	1 842	1 894	1 821	1 657	1 768	1 731	1 861	1 864	1 712	1 801
varav på apotek	1 795	1 753	1 780	1 802	1 855	1 782	1 622	1 733	1 688	1 824	1 827	1 669	1 761
varav utanför apotek	41	45	44	40	39	39	35	35	43	37	37	43	40
Egenvårdsförsäljning	197	209	217	227	237	214	186	183	199	200	196	204	206
Rekvistionsförsäljning (från apotek)	40	40	41	40	42	39	33	37	37	42	41	39	39
Försäljning av förskrivna läkemedel	1 598	1 549	1 566	1 576	1 615	1 568	1 439	1 548	1 495	1 619	1 627	1 470	1 556
varav dosdispenserade läkemedel	125	126	131	124	127	126	128	134	121	136	147	120	129

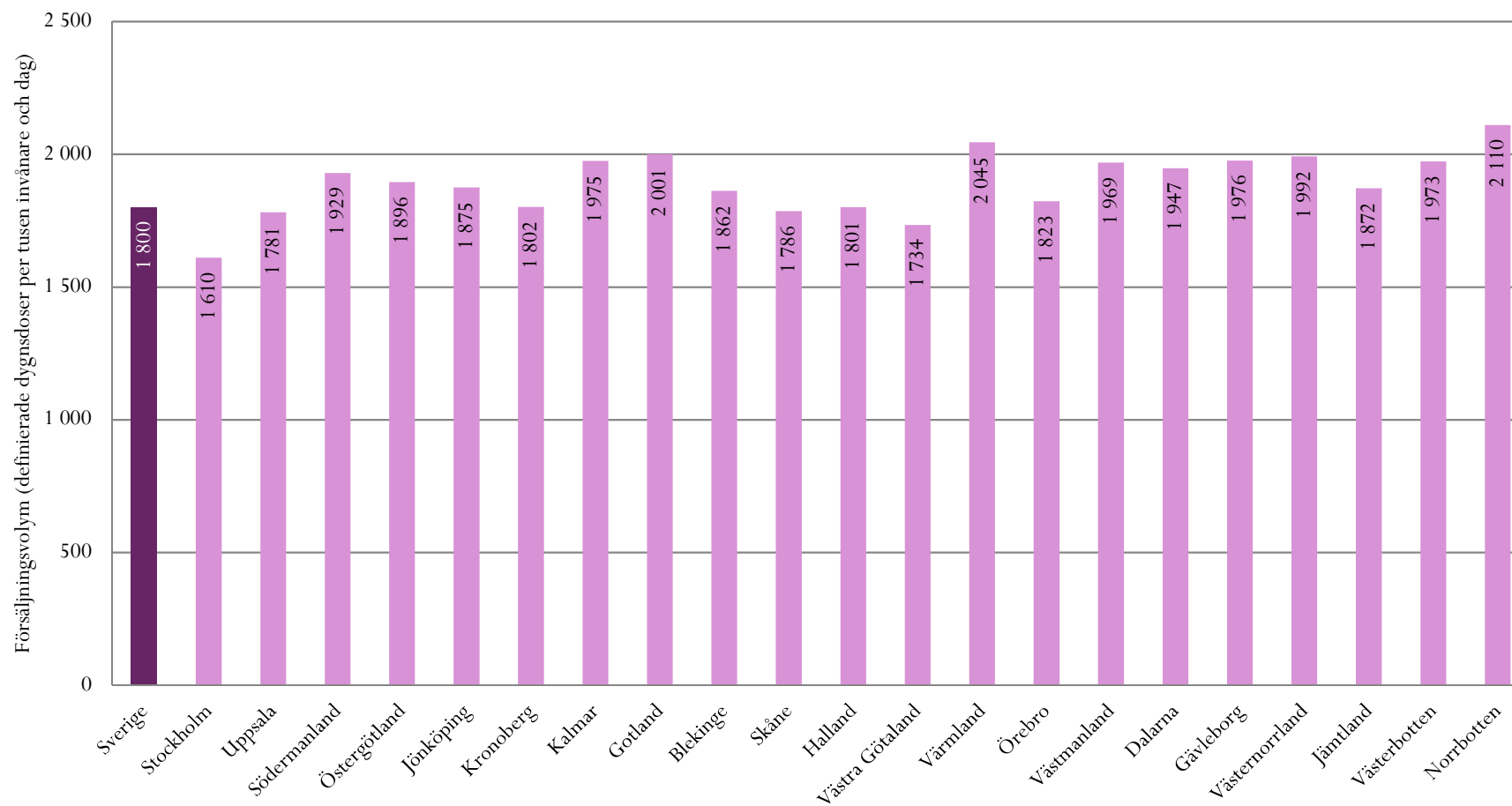
Tabell 2:2 - Historisk utveckling av försäljningsvolym, definierade dygnsdoser per tusen invånare och dag (läkemedel till människor)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Försäljning av läkemedel till människor	1 546	1 592	1 644	1 685	1 716	1 723	1 729	1 720	1 722	1 726	1 749	1 781	1 802	1 802
varav på apotek	1 546	1 592	1 644	1 685	1 714	1 701	1 702	1 687	1 686	1 689	1 710	1 741	1 758	1 761
varav utanför apotek					2	21	27	33	35	36	39	40	45	41
Egenvårdsförsäljning	183	186	190	190	187	185	183	186	184	184	190	197	205	207
Rekvistionsförsäljning (från apotek)	48	48	49	48	46	45	45	44	44	43	43	42	40	39
Försäljning av förskrivna läkemedel	1 315	1 358	1 405	1 447	1 483	1 493	1 501	1 490	1 494	1 498	1 515	1 542	1 554	1 556
varav dosdispenserade läkemedel	121	128	134	142	146	147	144	134	124	116	118	120	124	129
Inom läkemedelsförmånen	1 299	1 337	1 382	1 419	1 451	1 457	1 454	1 429	1 432	1 436	1 464	1 491	1 503	1 503
Andel av förskrivna volym inom förmånen (%)	98,8	98,5	98,4	98,1	97,8	97,6	96,9	95,9	95,9	95,9	96,6	96,7	96,7	96,6

Diagram 2:1 - Historisk utveckling av försäljningsvolym (läkemedel till människor)

Diagram 2:2 - Försäljningsvolym per län (läkemedel till människor)

AVSNITT 3

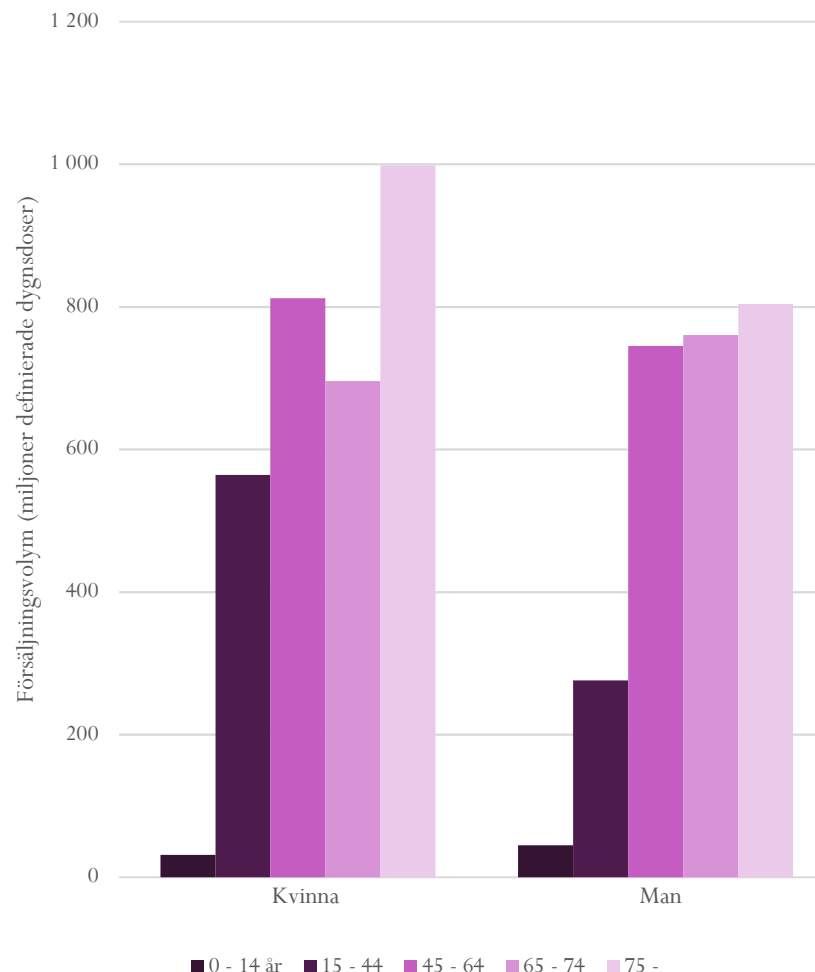
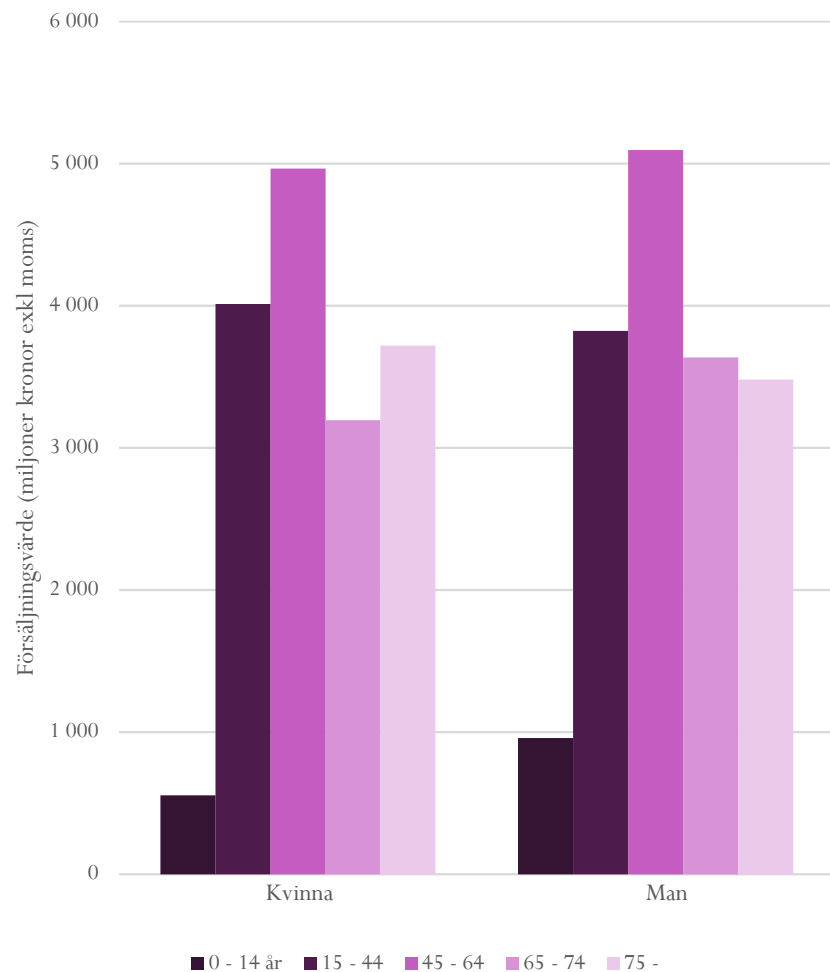
Förskrivning till människor

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel avsedda för humant bruk, inklusive växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och ex temporeläkemedel. Däremot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtes medel. Förskrivning inkluderar traditionella recept, elektroniska recept och dosrecept. För läkemedel redovisas såväl försäljning inom som utom förmånen.

Försäljning av förskrivna förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen redovisas separat. Läkemedel förskrivna av veterinär redovisas inte i avsnitt 3 – även om läkemedlet i sig är godkänt för humant bruk.

Diagram 3:1 - Köns- och åldersfördelning av förskrivna läkemedel till människor, försäljningsvärde (vänster) och försäljningsvolym (höger)

Tabell 3:1 - Expeditioner, tusentals recept (förskrivna läkemedel till människor)

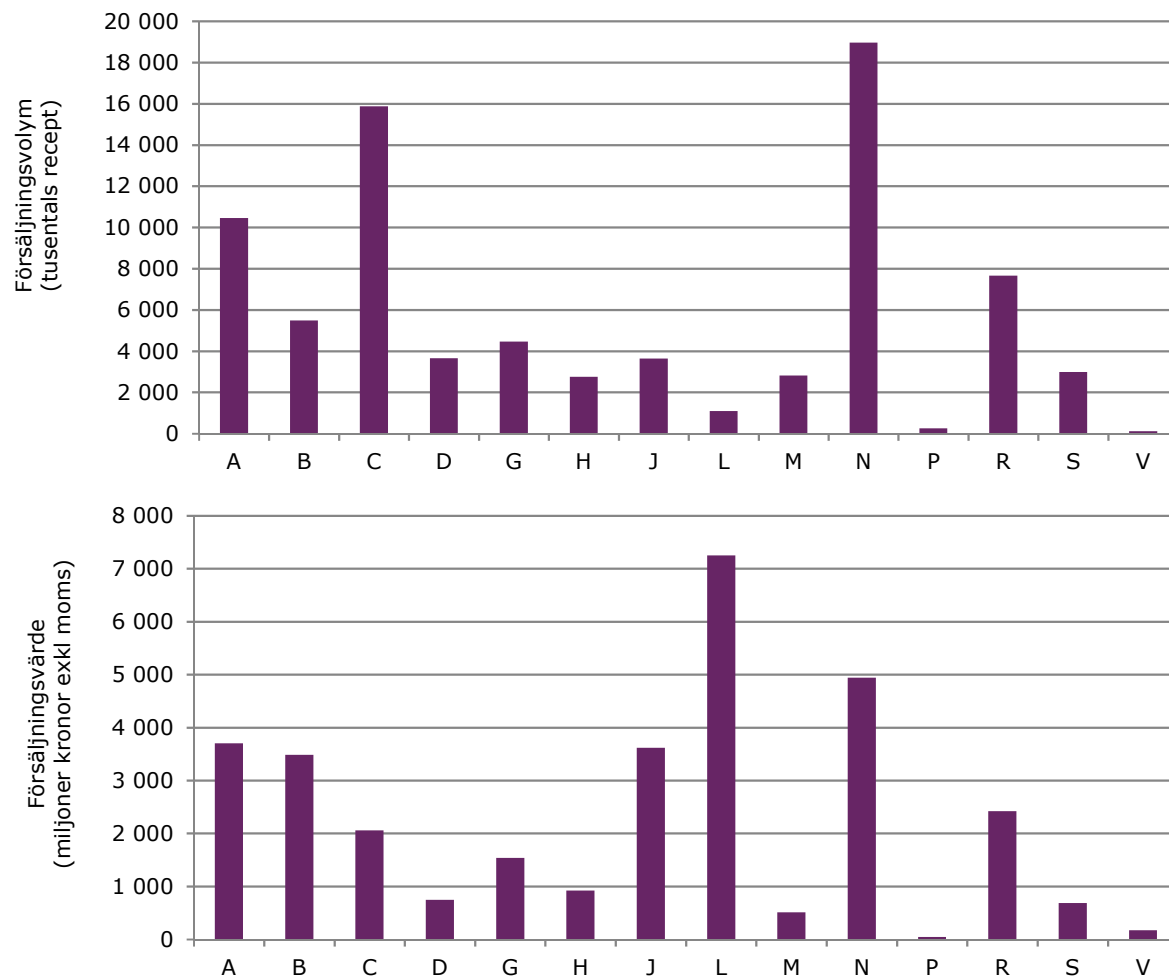
	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Totalt antal expedierade recept	7 041	6 269	6 950	6 739	7 141	6 562	6 135	6 599	6 323	7 087	6 858	6 464	80 168
varav genomförda byten	3 284	2 828	3 248	3 145	2 971	2 091	2 008	2 152	2 041	2 315	2 263	2 097	30 443
Antal byten nekade av förskrivare	157	138	156	151	158	150	139	150	143	156	151	142	1 792
Totalt antal dosexpeditioner (tusentals)	2 917	2 655	3 044	2 799	2 957	2 846	2 976	3 119	2 735	3 177	3 332	2 783	35 341

antalet recept för dosexpeditioner är ej jämförbart med totalt antal expedierade recept

Tabell 3:2 – Tio mest säljande preparat (förskrivna läkemedel till människor)

Försäljningsvärde, kronor (alfabetisk ordning)	Försäljningsvolym, antal varurader (alfabetisk ordning)
Benepali	Alvedon
Eliquis	Amlodipin Sandoz
Enbrel	Behepan
Epclusa	Imovane
Humira	Levaxin
Revlimid	Metoprolol Sandoz
Victoza	Oxascand
Xarelto	Propavan
Xtandi	Trombyl
Zepatier	Zopiklon Pilum

Diagram 3:2 - Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper

- A - Matsmältningsorgan och ämnesomsättning
- B - Blod och blodbildande organ
- C - Hjärta och kretslopp
- D - Hud
- G - Urin- och könsorgan samt könshormoner
- H - Systemiska hormonpreparat, exkl könshormoner och insulin
- I - Immunologiska medel
- J - Antiinfektiva medel för systemiskt bruk
- L - Tumörer och rubbningar i immunsystemet
- M - Rörelseapparaten
- N - Nervsystemet
- P - Antiparasitära, insektsdödande och repellerande medel
- R - Andningsorgan
- S - Ögon och öron
- V - Övrigt

Tabell 3:3 - Försäljningsvärdets komponenter, miljoner kronor exkl moms

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Totalt försäljningsvärde (förskrivning)	2 770	2 545	2 886	2 783	2 966	2 784	2 572	2 807	2 714	3 038	2 982	2 736	33 582
varav inom förmånssystemet	2 466	2 195	2 464	2 389	2 554	2 424	2 303	2 510	2 378	2 648	2 591	2 405	29 328
varav utanför förmånssystemet	303	350	422	394	412	361	269	298	336	389	390	331	4 255
Läkemedelsförmån (läkemedel)	1 947	1 742	1 958	1 899	2 034	1 945	1 856	2 023	1 909	2 122	2 085	1 935	23 455
täckningsgrad, totalt försäljningsvärde (%)	70,3	68,4	67,8	68,2	68,6	69,8	72,1	72,1	70,4	69,9	69,9	70,7	69,8
täckningsgrad inom förmånssystemet (%)	79,0	79,3	79,4	79,5	79,6	80,2	80,6	80,6	80,3	80,1	80,5	80,4	80,0
Egenavgift (inom förmånssystemet)	508	445	496	480	508	469	439	477	460	517	496	461	5 756
Merkostnad	11	9	10	10	11	10	9	9	9	9	9	9	115

Tabell 3:4 - Försäljningsvärden för vissa läkemedelsgrupper, miljoner kronor exkl moms (förskrivna läkemedel)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Licensläkemedel exkl lagerberedningar	23	18	22	22	23	23	22	23	23	26	27	21	271
Lagerberedningar	32	29	32	30	32	30	28	31	31	34	34	33	377
Parallellhandelsprodukter	390	332	351	345	367	343	286	351	341	335	358	296	4094
Särskilda läkemedel	223	198	221	212	231	217	204	223	214	235	228	215	2622
Narkotika, klass II	107	100	111	107	116	109	101	111	108	122	119	113	1324
Narkotika, klass III	12	10	11	11	11	11	10	11	10	11	11	10	129
Narkotika, klass IV	27	23	26	25	27	25	24	26	25	27	26	25	306
Narkotika, klass V	34	29	32	31	32	31	30	32	29	33	32	29	373

Tabell 3:5 - Försäljningsvolym för vissa läkemedelsgrupper, tusentals recept

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Licensläkemedel exkl lagerberedningar	7	6	7	7	7	7	7	7	7	8	8	7	87
Lagerberedningar	55	50	55	52	56	52	48	52	51	56	54	51	631
Parallellhandelsprodukter	370	311	351	319	344	315	287	319	299	328	318	303	3 864
Särskilda läkemedel	709	626	693	657	692	656	613	670	642	714	690	660	8 023
Narkotika, klass II	212	194	219	207	221	208	188	209	209	235	228	215	2 545
Narkotika, klass III	107	96	106	100	104	99	93	102	96	106	100	96	1 205
Narkotika, klass IV	204	178	196	186	195	185	175	189	178	197	189	183	2 256
Narkotika, klass V	172	147	160	153	159	151	145	157	147	163	160	154	1 866

Tabell 3:6 - Försäljning av förbrukningsartiklar och livsmedel inom läkemedelsförmånen, miljoner kronor exkl moms

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Totalt försäljningsvärde	128	102	113	104	113	109	101	105	99	112	109	99	1 294
varav livsmedel	33	19	18	15	16	14	12	13	13	15	14	12	194
varav gaskostnader	4	4	5	3	4	5	3	4	4	4	4	3	48
varav förbrukningsartiklar stomihjälpmedel	42	37	41	41	43	42	41	43	39	44	43	39	496
varav diabeteshjälpmedel	40	35	40	37	41	40	38	38	36	40	39	37	462
varav övriga förbrukningsartiklar	8	8	8	8	9	8	7	7	7	8	8	8	94
Läkemedelsförmån - ej läkemedel	125	99	110	101	110	106	99	103	96	109	106	97	1 259
varav livsmedel	33	18	18	14	15	14	12	12	12	14	13	12	186
varav gaskostnader	4	4	5	3	4	5	3	4	4	4	4	3	47
varav förbrukningsartiklar stomihjälpmedel	40	35	39	39	41	39	39	41	37	42	41	37	470
varav diabeteshjälpmedel	40	35	40	37	41	40	38	38	36	40	39	37	462
varav övriga förbrukningsartiklar	8	8	8	8	9	8	7	7	7	8	8	8	94

Tabell 3:7 - De största läkemedelsgrupperna (förskrivna läkemedel till människor)

Placering	Läkemedelsgrupp	Kostnad per DDD*, kronor exkl moms			Kostnad per förpackning, kronor exkl moms		
		Båda könen	Kvinnor	Män	Båda könen	Kvinnor	Män
1	N02 - analgetika	6,4	6,4	6,5	111,2	111,2	111,2
2	N05 - neuroleptika, lugnande medel o	4,1	3,7	4,7	154,4	134,7	185,9
3	C09 - medel som påverkar renin-angio	0,8	0,8	0,8	100,9	96,0	104,9
4	N06 - psykoanaleptika	4,3	3,6	5,6	288,4	248,0	347,4
5	R03 - medel vid obstruktiva luftvägs	8,2	8,2	8,2	382,3	387,9	375,5
6	B01 - antikoagulantia	6,5	6,8	6,2	465,3	483,3	452,7
7	C07 - beta-receptorblockerande medel	2,1	2,3	2,0	89,5	91,1	87,7
8	A10 - diabetesmedel	8,8	9,0	8,7	390,2	389,7	391,2
9	C10 - medel som påverkar serumlipidn	0,9	1,1	0,8	123,6	124,8	122,6
10	J01 - antibakteriella medel för syst	12,3	12,3	12,3	142,5	139,2	147,4
11	G03 - könshormoner	3,2	2,8	17,5	271,7	251,1	615,4
12	S01 - medel vid ögonsjukdomar	8,0	8,5	7,3	211,0	207,5	216,8
13	A02 - medel vid syrelaterade symto	1,2	1,1	1,2	94,4	91,7	97,8
14	C08 - kalciumantagonister	0,6	0,7	0,6	78,6	83,0	74,7
15	B03 - medel vid anemier	1,0	0,9	1,1	192,0	175,4	218,2

De största läkemedelsgrupperna identifieras utifrån antalet expeditionstillfällen (exkl dosexpeditioner) per treställig ATC-kod

*DDD-definerade dygnsdoser

AVSNITT 4

Egenvårdsläkemedel till djur och människor

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel för humant eller veterinärt bruk, inklusive växtbaserade läkemedel. Egenvårdsförsäljning avser försäljning direkt till konsument, utan underlag i form av recept eller rekvisition. Av naturliga skäl blir därför enbart receptfria läkemedel aktuella för detta avsnitt. Försäljning från så kallade apoteksombud omfattas däremot inte. De redovisas som rekvisitionsförsäljning i den nationella statistiken.

Tabell 4:1 – Fördelning av försäljningsvärdet mellan egenvårdens försäljningskanaler, kronor exkl moms

	Apotek	%	Bensinstation, livsmedelsaffär , närbutik, jourbutik, övriga försäljningsställen	%
Sverige	4 076 838 914	81,8	904 813 569	18,2
Stockholm	1 119 871 302	89,0	138 893 482	11,0
Uppsala	137 947 773	81,4	31 527 121	18,6
Södermanland	104 545 990	77,8	29 890 911	22,2
Östergötland	184 371 362	82,5	38 982 183	17,5
Jönköping	114 410 288	77,1	34 003 108	22,9
Kronoberg	64 457 262	79,4	16 730 620	20,6
Kalmar	85 298 244	77,4	24 856 711	22,6
Gotland	26 759 750	75,6	8 616 812	24,4
Blekinge	56 635 248	80,3	13 865 912	19,7
Skåne	509 393 963	82,8	106 067 064	17,2
Halland	122 179 759	81,0	28 737 629	19,0
Västra Götaland	672 902 467	80,9	158 560 925	19,1
Värmland	135 302 884	71,9	52 783 757	28,1
Örebro	107 234 059	79,7	27 282 314	20,3
Västmanland	100 331 719	80,1	24 881 507	19,9
Dalarna	119 093 891	77,6	34 383 128	22,4
Gävleborg	102 311 636	76,2	31 970 383	23,8
Västernorrland	79 756 326	75,3	26 202 282	24,7
Jämtland	49 273 117	76,1	15 452 617	23,9
Västerbotten	95 760 970	78,6	26 097 629	21,4
Norrbottn	89 000 904	73,3	32 401 431	26,7
Landsting saknas	0	0,0	1 729 488	100,0

Tabell 4:2 – Fördelning av försäljningsvolymen mellan egenvårdens försäljningskanaler, antal förpackningar

	Apotek	%	Bensinstation, livsmedelsaffär , närbutik, jourbutik, övriga försäljningsställen	%
Sverige	67 121 384	75,9	21 337 401	24,1
Stockholm	20 263 911	85,7	3 382 120	14,3
Uppsala	2 139 030	74,9	715 674	25,1
Södermanland	1 625 033	69,9	699 461	30,1
Östergötland	3 114 947	76,9	936 917	23,1
Jönköping	1 827 773	69,7	794 906	30,3
Kronoberg	1 031 495	72,3	394 675	27,7
Kalmar	1 338 810	69,8	578 953	30,2
Gotland	406 612	69,1	182 145	30,9
Blekinge	908 877	73,0	335 608	27,0
Skåne	8 025 436	75,9	2 551 362	24,1
Halland	1 911 176	73,2	700 469	26,8
Västra Götaland	10 561 705	73,2	3 858 383	26,8
Värmland	2 130 284	70,5	891 544	29,5
Örebro	1 701 523	72,2	655 115	27,8
Västmanland	1 606 698	72,6	605 335	27,4
Dalarna	1 850 554	69,3	818 265	30,7
Gävleborg	1 643 652	68,5	756 883	31,5
Västernorrland	1 276 064	66,9	632 527	33,1
Jämtland	788 410	67,8	374 947	32,2
Västerbotten	1 556 269	71,2	630 493	28,8
Norrbottnen	1 413 125	64,5	778 105	35,5
Landsting saknas		0,0	63 514	100,0

Tabell 4:3 – Tio mest säljande preparat (egenvårdsläkemedel utanför apotek)

Försäljningsvärde (alfabetisk ordning)	Försäljningsvolym, antal förpackningar (alfabetisk ordning)
Alvedon	Alvedon
Ipren	Ipren
Nezeril	Nasin
Nicorette Fruktmint	Nezeril
Nicotinell Mint	Novalucol
Otrivin Menthol (utan Konserveringsmedel)	Otrivin Menthol (utan Konserveringsmedel)
Otrivin Utan Konserveringsmedel	Otrivin Utan Konserveringsmedel
Strepsils Honung & Citron	Strepsils Honung & Citron
Treo	Treo
Zonnic Mint	Zonnic Mint

Tabell 4:4 – Tio mest säljande preparat (egenvårdsläkemedel på apotek)

Försäljningsvärde, kronor (alfabetisk ordning)	Försäljningsvolym, antal förpackningar (alfabetisk ordning)
Alvedon	Alvedon
Alvedon Novum	Alvedon Novum
Ipren	Dimor
Nasonex	Ipren
Nicorette	Nasoferm
Nicorette Fruktmint	Nezeril
Nicorette Pepparmint	Otrivin Menthol (utan Konserveringsmedel)
Nicotinell Mint	Otrivin Utan Konserveringsmedel
Treo	Treo
Voltaren	Voltaren

AVSNITT 5

Djurens läkemedelsförsörjning

I avsnittet presenteras statistik för läkemedel förskrivna av veterinär, oavsett om läkemedlen i sig är avsedda för humant eller veterinärt bruk. Även växtbaserade läkemedel, licensläkemedel och ex temporeläkemedel ingår. Däremot omfattas inte traditionella växtbaserade läkemedel, naturläkemedel eller vissa utvärtes medel.

För försäljning mot rekvisition eller inom egenvården omfattar statistiken enbart läkemedel avsedda för veterinärt bruk.

Tabell 5:1 – Försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till djur)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till djur	73	64	74	128	137	94	89	88	77	83	74	66	1 047
Egenvårdsförsäljning (djurläkemedel)	6	6	8	28	30	18	17	13	9	8	6	6	154
Rekvissionsförsäljning (djurläkemedel)	21	18	19	21	24	21	19	21	19	22	19	17	242
Förskrivet av veterinär	46	40	47	79	82	56	54	54	48	53	49	44	651
varav djurläkemedel	42	36	42	75	78	51	49	49	43	48	44	39	595
varav humanläkemedel	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	56

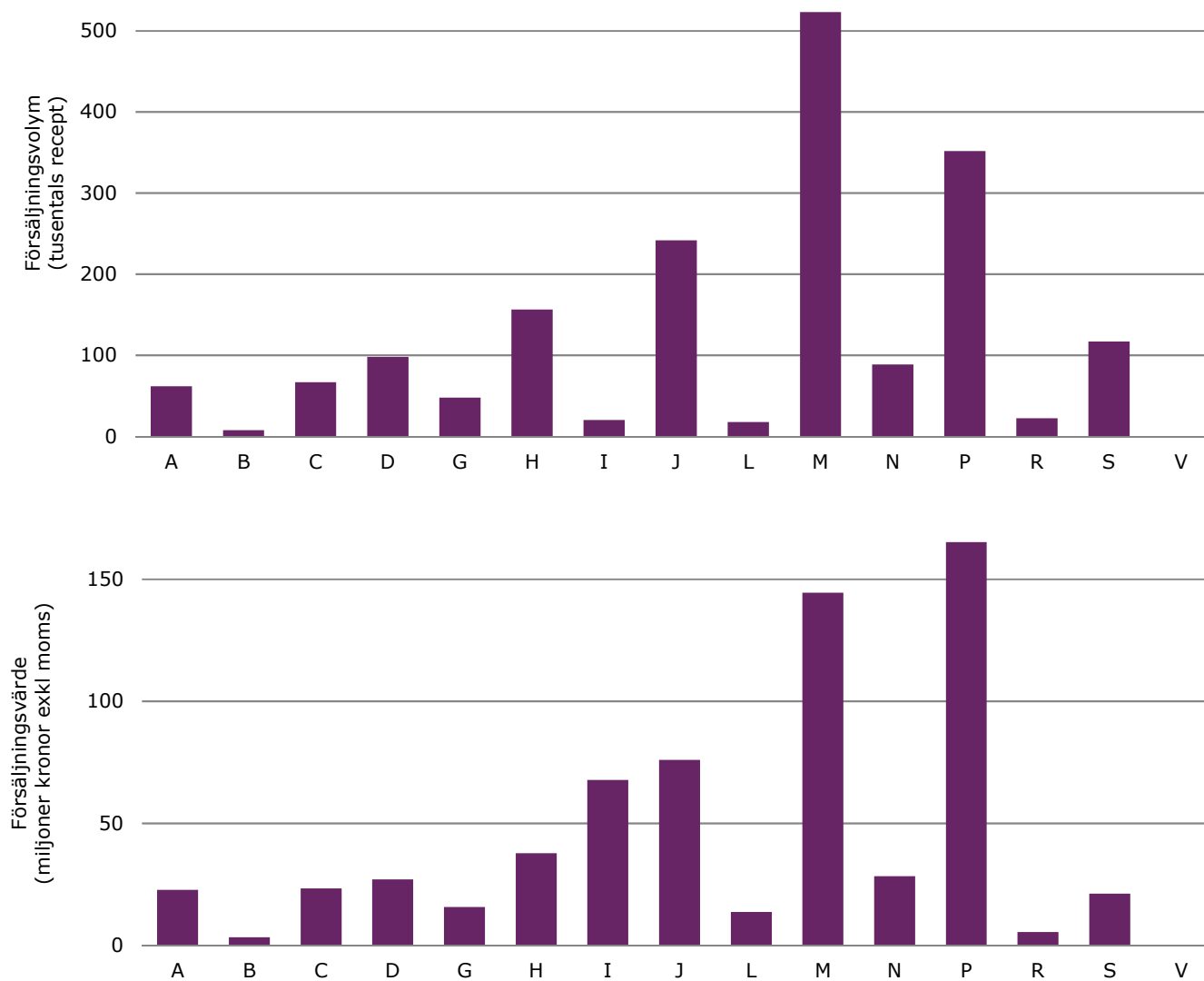
Tabell 5:2 – Försäljningsvolym, tusentals förpackningar (läkemedel till djur)

	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December	TOTALT
Försäljning av läkemedel till djur	242	213	250	429	454	339	329	320	271	286	254	225	3 610
Egenvårdsförsäljning (djurläkemedel)	50	45	61	161	175	122	120	98	72	66	54	47	1 070
Rekvissionsförsäljning (djurläkemedel)	29	25	26	30	33	29	26	29	27	31	27	24	338
Förskrivet av veterinär	163	142	163	238	246	187	183	193	172	189	173	154	2 202
varav djurläkemedel	129	112	129	203	209	152	149	154	136	151	137	121	1 782
varav humanläkemedel	34	30	34	35	37	35	35	38	35	38	36	33	420

Tabell 5:3 - Historisk utveckling av försäljningsvärden, miljoner kronor exkl moms (läkemedel till djur)

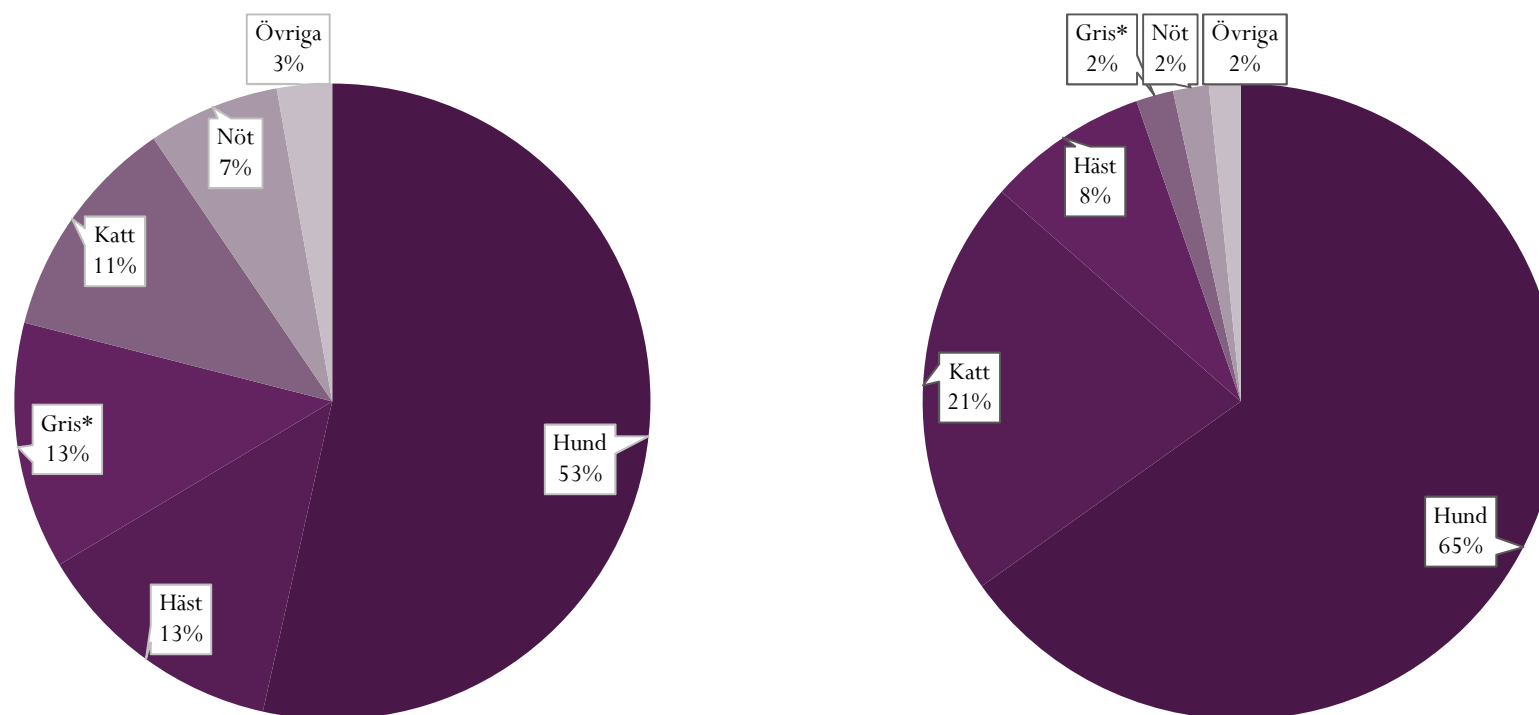
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Försäljning av läkemedel till djur	604	652	697	705	734	740	753	752	755	780	859	970	1 009	1 047
Egenvårdsförsäljning (djurläkemedel)	111	119	137	127	138	153	158	152	154	160	162	156	156	154
Rekvifitionsförsäljning (djurläkemedel)	172	188	199	198	191	177	175	156	148	148	169	228	237	242
Förskrivet av veterinär	321	345	361	381	405	410	419	443	453	473	528	586	617	651
varav djurläkemedel	282	305	321	341	365	369	377	399	408	427	480	533	564	595
varav humanläkemedel	39	40	40	40	40	41	42	44	45	46	48	52	53	56

Diagram 5:1 - Fördelning mellan anatomiska och terapeutiska huvudgrupper

- A - Matsmältningsorgan och ämnesomsättning
- B - Blod och blodbildande organ
- C - Hjärta och kretslopp
- D - Hud
- G - Urin- och könsorgan samt könshormoner
- H - Systemiska hormonpreparat, exkl könshormoner och insulin
- I - Immunologiska medel
- J - Antiinfektiva medel för systemiskt bruk
- L - Tumörer och rubbningar i immunsystemet
- M - Rörelseapparaten
- N - Nervsystemet
- P - Antiparasitära, insektsdödande och repellerande medel
- R - Andningsorgan
- S - Ögon och öron
- V - Övrigt

Diagram 5:2 – Fördelning av försäljningsvärde per djurtyp (vänster) och fördelning av försäljningsvolym per djurtyp, antal recept (höger) för förskrivna läkemedel till djur

Diagrammet visar de fem största djurtyperna samt övriga djurtypers andel.
*Gris avser gris inom animalieproduktionen.

AVSNITT 6

Fakta om statistiken

Statistikens innehåll

Statistiken i den här rapporten omfattar uppgifter om försäljning av läkemedel i Sverige år 2018. Den innehåller uppgifter om försäljning av läkemedel som förskrivits på recept, läkemedel mot rekvisition till vårdgivare, och försäljning av receptfria läkemedel på apotek eller i detaljhandeln med tillstånd att sälja receptfria läkemedel. Statistiken omfattar läkemedel registrerade för både humant eller veterinärt bruk, och innehåller uppgifter om försäljning som sker både inom och utom läkemedelsförmånen. Läkemedelsförsörjning till sjukhus och vårdinrättningar som inte expedierats via ett apotek ingår inte. Förutom godkända läkemedel ingår även licensläkemedel, ex tempore läkemedel och växtbaserade läkemedel. Traditionella växtbaserade läkemedel och naturläkemedel ingår däremot inte.

Målstorheterna för statistiken är:

- Försäljningsvärde i kronor; det värde i svenska kronor läkemedel sålts för på apotek eller vid annat försäljningsställe
- Försäljningsvolym i antal definierade dygnsdoser (DDD)
- Försäljningsvolym i antal recept

De tre första kapitlen innehåller uppgifter om humanläkemedel som sålts via egenvård, på rekvisition och som förskrivits för humant

bruk. Det kan förekomma uppgifter om försäljning av humanläkemedel som sålts via rekvisition och egenvård som köpts för att användas till djur, därför att detta inte kan särskiljas i statistiken i dagsläget. Veterinärer får förskriva human- och djurläkemedel till djur. Läkare får endast förskriva humanläkemedel för humant bruk, och det är inte tillåtet att förskriva djurläkemedel för humant bruk.

Artiklar som inte är läkemedel, men ändå förskrivits inom ramen för läkemedelsförmånen (sprutor, kanyler, stomihjälpmiddel, vissa livsmedel mm) redovisas i en separat tabell i avsnitt 3. I tabell 1:2 redovisas kostnadsutvecklingen för läkemedelsförmånen inklusive dessa artiklar. För övrigt ingår inte dessa artiklar i statistiken.

I kapitel fyra presenteras egenvårdsförsäljning av receptfria läkemedel på och utanför apotek, oavsett om läkemedlen är avsedda för humant bruk eller veterinärt bruk.

I det femte och sista kapitlet presenteras statistik för försäljning av samtliga läkemedel avsedda för djur, samt övriga läkemedel förskrivna av veterinärer. Avsnittet innehåller dock inte läkemedel för humant bruk som rekvirerats av veterinär till djurklinik eller djursjukhus.

Definitioner och förklaringar

Apoteksbyte

Expedition av annat läkemedel än det som förskrivits är under reglerade förutsättningar obligatoriskt vid förskrivning till människa. Innefattar generiskt utbyte och byte till paralleldistributör/parallellimportör, och byten mellan förpackningsstorlekar.

ATC

Indelning av försäljning av läkemedel efter anatomisk och terapeutisk huvudgrupp förekommer i diagram 3.2 och i diagram 5.1. ATC-systemet är fastställt av WHO och syftar till att klassificera läkemedelsprodukter utifrån vilka organsystem de huvudsakligen påverkar (a=anatomical), vilket det huvudsakliga användningsområdet är (t=therapeutical) och vilken kemisk struktur den verksamma substansen har (c=Chemical).

Byte nekat

Om det finns medicinska skäl för detta, kan en förskrivare ange att ett recept inte ska omfattas av de obligatoriska reglerna om generisk substitution på apotek. Apoteken kan neka utbyte av tekniska skäl, t ex att det inte finns lämpliga utbytbara förpackningstyper. Patienter kan alltid neka utbyte - även om eventuell merkostnad i dessa fall inte täcks av läkemedelsförmånen.

Definierad dygnsdos (DDD)

DDD är den av WHO fastställda genomsnittliga dygnsdosen då läkemedlet används av en vuxen vid det huvudsakliga symtomet, sjukdomstillståndet eller liknande för vilket läkemedlet används.

Dosdispenserade läkemedel

Läkemedel som tagits ur sin originalförpackning och förpackats per doseringstillfälle för enskild patient. I denna rapport avses enbart dispenserering som förskrivits och sålts inom öppenvården. Dispenserade läkemedel som rekvirerats och betalats av sjukvården redovisas tillsammans med övriga rekvirerade läkemedel. Dospatienter kan även få hela förpackningar som av tekniska eller praktiska skäl inte kan paketeras individuellt. Hela förpackningar räknas i statistiken i den här rapporten in under förskrivning, men inte under dosdispenserade läkemedel.

Dosexpeditioner

Antalet försäljningstransaktioner för en enskild läkemedelsartikel som distribuerats via dosdispenserering.

Egenavgift

Den del av läkemedelskostnaden för förskrivna läkemedel inom läkemedelsförmånen som inte täckts av läkemedelsförmånen.

Egenvård

Försäljning till privatperson där uppgift om patient/kund inte registreras. Kan ske på eller utanför apotek. Omfattar receptfria läkemedel.

Förskrivna läkemedel

Försäljning som baseras på ett recept eller dosrecept. Kan omfatta såväl receptfria- som receptbelagda läkemedel.

Invånarantal

Befolkning per län per den 2017-12-31. Baseras på uppgifter från SCB: register över totalbefolkningen.

Lagerberedning

Läkemedel utan försäljningstillstånd i Sverige, men som ändå säljs i sådana volymer att serietillverkning (ex tempore) medgivits.

Licensläkemedel

Läkemedel som saknar försäljningstillstånd i Sverige - men där Läkemedelsverket utfärdat en dispens (licens) för försäljning i ett enskilt fall.

Läkemedelsförmån

Den ersättning som utgår i enlighet med lagen (2002:160) om läkemedelsförmåner mm. I läkemedelsförmånen ingår, förutom läkemedel, även vissa läkemedelsrelaterade förbrukningsartiklar

samt vissa livsmedel för särskilda näringsändamål hos barn under 16 år.

Län

Det län där patienten som hämtat ut det receptbelagda läkemedlet har sin folkbokföringsadress. Då uppgift om detta saknas används fysisk adress för vårdande enhet eller försäljningsställets adress.

Merkostnad

Den del av läkemedelskostnaden för förskrivna läkemedel som uppstår då patienten väljer att inte acceptera ett generiskt utbyte på apotek. Betalas av patienten själv, och är inte förmånsgrundande.

Narkotika

Läkemedel som omfattas av Läkemedelsverkets föreskrifter om förteckningar över narkotika, klass II-V. Klass I narkotika används inte i läkemedel.

Preparat

En gruppering av alla läkemedel med samma registrerade handelsnamn, oavsett förpackningsstorlek, styrka eller importör.

Recept (receptexpeditioner, recepttrader)

Antalet försäljningstransaktioner för en enskild vara på apoteken. Kan motsvara flera förpackningar om de säljs vid samma tillfälle. Vid försäljning av förpackningar med olika styrka eller storlek

registreras dock flera recepttrader, eftersom det rör sig om olika artiklar. För dosdispenserade läkemedel är motsvarande begrepp dosexpeditioner.

Rekvision

Försäljning till vårdinrättning i öppen eller slutenvård, eller annan kund mot rekvisition. Försäljningen avser inte försäljning till enskild person.

Särskilt läkemedel

Läkemedel där särskild receptförfalskningsrisk bedömts som trolig (till exempel narkotika, tillväxthormon, anabola steroider).

Så görs statistiken

Insamlingen av försäljningsuppgifter för läkemedel är en totalundersökning och inhämtas för statistisk bearbetning från E-hälsomyndighetens administrativa register för försäljningstransaktioner. Det föreligger uppgiftslämnarskyldighet vid all försäljning av läkemedel. Det innebär att alla apotek, partihandlare och försäljningsställen som säljer receptfria läkemedel, tex bensinstationer och livsmedelsbutiker, har en lagreglerad skyldighet att lämna uppgifter om sin försäljning till E-hälsomyndigheten. Uppgifterna om försäljning av läkemedel skickas in till E-hälsomyndigheten via apoteksaktörernas expeditionssystem när läkemedel hämtas ut från förskrivning. Vid

en expedition av ett receptbelagt läkemedel eller vid köp av ett receptfritt läkemedel på apotek skickas information om transaktionen till E-hälsomyndigheten också via expeditionssystemet. Alla öppenvårdsapotek måste ha system som är godkända av och anslutna till E-hälsomyndigheten.

Uppgifter om försäljning av vissa receptfria läkemedel utanför apotek samlas in månadsvis från försäljningsställen som har tillstånd från Läkemedelsverket att sälja receptfria läkemedel. All handel som säljer receptfria läkemedel har en lagstadgad skyldighet att löpande rapportera in försäljningsuppgifter till E-hälsomyndigheten. Detaljhandlarna ansöker och avanmäler om tillstånd hos Läkemedelsverket för att få bedriva försäljning av vissa receptfria läkemedel. Rapportering av detaljhandlarnas försäljning görs av ansvarig person vid företaget till E-hälsomyndigheten månadsvis eller kvartalsvis. Partivaruhandlare rapporterar in sin läkemedelsförsäljning som skett till detaljhandel. Enligt lagen räknas även utlämningsställen som inte specifikt säljer läkemedel in i den här gruppen, det vill säga olika former av vårdaktörer.

Statistikens kvalitet

Insamlingen av uppgifter om läkemedelsförsäljning är en totalundersökning, vilket innebär att syftet med undersökningen är att samla information om samtliga försäljningstransaktioner av läkemedel som sker i Sverige. Uppgifterna inkommer till E-hälsomyndigheten via flera olika källor som håller olika god

kvalitet. E-hälsomyndigheten bedömer att de uppgifter som rör förskrivna läkemedel till människor håller god kvalitet. Det råder en lagreglerad uppgiftslämnarskyldighet att rapportera in dessa uppgifter, och inrapporteringen är till största delen automatiserad och sker direkt in till E-hälsomyndigheten via apotekens administrativa system. Även om inrapporteringsgraden är hög kan det förekomma felrapporteringar vad gäller enskilda variabler.

För uppgifter om läkemedel som rekvireras inom slutenvården är tillförlitligheten inte lika god som för den rörande förskrivna läkemedel. Läkemedel som säljs till slutenvården via apotek måste rapporteras in till E-hälsomyndigheten, men i de fall där landstinget tagit över läkemedelsförsörjningen i egen regi föreligger inte rapporteringsskyldighet. Landstinget Blekinge och Landstinget Dalarna har inte någon inrapporterad slutenvårdsdata för 2018. Tappet i inrapportering får påverkan på totalförsäljningen och för slutenvården.

I insamlingen för uppgifter om receptfria läkemedel som säljs på och utanför apotek bedöms bortfallet vara betydande, varför resultaten i dessa tabeller kan tolkas med viss försiktighet. Alla aktörer som säljer receptfria läkemedel inkommer inte med uppgifter och bland de uppgifter som kommer in beräknas det förekomma partiellt bortfall.

Kontaktuppgifter

Om du har frågor eller synpunkter på rapporten är du välkommen att kontakta oss via e-post: registrator@ehalsomyndigheten.se